

Університет обрав ректора

У Національному університеті водного господарства та природокористування відбулися вибори кандидата на заміщення вакантної посади ректора навчального закладу.

Процедура затвердження Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України на посаду ректора передбачає набрання кандидатом не менше 30-ти відсотків голосів від статутного фонду університету. За кандидатуру Миколи Сороки проголосували 78 % учасників конференції трудового колективу університету. Серед них, згідно зі Статутом університету, науково-педагогічні та педагогічні працівники, працівники адміністративно-господарського та допоміжного персоналу, студенти, як самого університету, так і його структурних підрозділів. У конференції також взяли участь заступник директора Департаменту роботи з персоналом та керівними кадрами Олександр Царенко та начальник управління освіти і науки Рівненської ОДА Іван Ветров.

Заслухавши виступ претендента на посаду ректора НУВГП Миколи Сороки (а з основними положеннями його концепції розвитку університету члени колективу ознайомилися ще раніше, зокрема, на зустрічі колективу з в.о. ректора), делегати приступили до обговорення кандидатури. У своїх виступах професори З.Р.Маланчук, М.О.Клименко,

С.Т.Вознюк, А.М.Рокочинський, Г.Х.Масюк, доценти Л.Р.Гладун, О.П.Борисюк, голова профкому Н.Д.Погребняк, голова студентської ради О.Соколюк схвально відгукнулися про нову

концепцію розвитку університету та підтримали кандидатуру Миколи Сороки на посаду ректора НУВГП.

У результаті таємного голосування, кандидатуру Миколи Сороки на посаду ректора НУВГП підтримали 78 відсотків делегатів конференції.

Судячи з результатів голосування, бачення Миколою Сорокою шляхів розвитку університету та його управління освітнім закладом імонує переважній більшості працівників.

У заключному слові Микола Сорока, подякувавши за довіру, наголосив, що зробить все можливе для розвитку університету й отримання ним статусу дослідницького ВНЗ, а також закликав колектив до спільної наполегливої праці.

Конференція трудового колективу прийняла рішення рекомендувати Міністерству освіти і науки, молоді та спорту України затвердити Миколу Сороку на посаді ректора НУВГП.

Наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту № 350 К від 22 жовтня 2012 року доктор наук з регіонального управління, професор Сорока Микола Петрович призначений ректором НУВГП строком на сім років як обраний за конкурсом, згідно ч.1 ст.39 Закону України «Про вищу освіту».

Вчені обговорили проблеми відтворення ресурсного потенціалу країни

"Проблеми і механізми відтворення ресурсного потенціалу України в контексті євроінтеграції" обговорили учасники V Міжнародної науково-практичної конференції, яка відбулася в НУВГП.

Організатори конференції: Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Державне агентство водних ресурсів України, Рівненська обласна державна адміністрація, Національний університет водного господарства та природокористування, Литовський аграрний університет, Софійський технічний університет, Болгарія, Технічний університет, м. Варна, Болгарія, Санкт-Петербурзький державний архітектурно-будівельний університет, Університет імені Марії Склодовської-Кюри м. Люблін, Польща, Суспільна академія наук, м. Лодзь, Польща.

У роботі конференції взяли участь понад 300 представників вищих навчальних закладів та наукових установ більш як з 20 міст України, Росії, Польщі, Болгарії, Литви. В тому числі з 40 вищих навчальних закладів освіти Києва, Львова, Луцька, Донецька, Івано-Франківська, Запоріжжя, Мукачєва, Одеси, Полтави, Рівного та інших міст.

Метою проведення конференції є узагальнення досвіду фахівців з економіки, фінансів, кадрового менеджменту та праці, бухгалтерського обліку, аналізу, контролю і аудиту щодо вирішення проблем стратегічного управління і раціонального використання природних, трудових, фінансових ресурсів та підвищення конкурентоспроможності підприємств.

Учасники конференції відзначили, що Україна має достатній потенціал, щоб здійснити прорив до нових технологій у ключових галузях виробництва, до нових відносин у сфері економіки, до соціально-культурної інтеграції нашого народу в європейське співробітництво. Реалізація завдань європейської інтеграції вирішальним

чином залежить від забезпечення механізмів відтворення ресурсного потенціалу України. Теорія і практика вирішення саме цих завдань обговорювалась за секційними напрямками:

- формування стратегії ефективного використання економічних ресурсів в умовах євроінтеграції і світової глобалізації;
- фінансова політика та інвестиційне забезпечення раціонального використання природно-ресурсного потенціалу регіону;

- механізми відтворення і продуктивного використання трудового потенціалу підприємств і регіонів України;

- соціальна політика і людський капітал;

- облік, аналіз і аудит економічних ресурсів суб'єктів господарювання та їх використання;

- стратегічні напрями розвитку менеджменту та маркетингу;

- проблеми і механізми

- підвищення конкурентоспроможності підприємств;
- проблеми і механізми раціонального використання і охорони природних ресурсів;
- регіональна економіка та управління.

Узагальнення наукового та практичного матеріалу, викладеного у доповідях та повідомленнях учасників конференції, дозволяє констатувати нагальну необхідність пріоритетного та інтенсивного розвитку і впровадження ресурсного потенціалу з метою прискорення інтеграції економіки України в Європейське співтовариство.

Тези доповідей учасників конференції опубліковані окремим виданням.

Жанна ШИЛО,
відповідальний секретар конференції,
доцент кафедри фінансів та економіки
природокористування

ЩО? ДЕ? КОЛИ?

В університетському кафе «Сучасник» розпочалися ігри нового сезону Студентської ліги «Що? Де? Коли?». Новий сезон - нові зміни та події.

Перш за все, варто зауважити найважливішу і напевно одну з найактуальніших новин – це зміна організаторів та нашого улюбленого ведучого Олександра Оренчина. Але все ж нам вдалося продовжити прекрасну традицію, започатковану Олександром Вікторовичем. Перша гра відбулася, вона принесла багато позитивних емоцій, як учасникам, так і глядачам. А ще - цікаві та оригінальні запитання, нові

учасники. Дуже приємно бачити серед нас дебютантів з Рівненського коледжу економіки та бізнесу. Це дві молоді, але дуже перспективні команди.

У грі взяли участь команди факультетів НУВГП: економіки і підприємництва, прикладної математики та комп'ютерно-інтегрованих систем, менеджменту, а також команда РДГУ. До речі, факультет економіки і підприємництва представляли дві команди - «Гудвіл» та «Без коментарів».

Дмитро ВДОВИЧЕНКО,
третьокурсник ФЕІП

Спільне засідання ректорату і колегії Держводгоспу

У НУВГП відбулося спільне засідання колегії Державного агентства водних ресурсів України та ректорату Національного університету водного господарства та природокористування. Під час засідання розглядалися питання щодо подальшої співпраці Держводагенства України з Національним університетом водного господарства та природокористування з метою залучення студентської молоді провідних факультетів до роботи у водогосподарській галузі.

Участь у зазначеному заході взяли голова Держводагенства В.Сташук, в.о. ректора НУВГП М.Сорока, члени колегії Держводагенства та ректорату НУВГП, науковці й викладачі.

Вони обговорили шляхи подальшої співпраці між університетом та Держводагенством, внесли пропозиції щодо розширення цієї співпраці. Насамперед, йшлося про працевлаштування випускників вишу, організацію баз виробничих практик для студентів, впровадження розробок науковців у галузі водного господарства, використання при підготовці бакалаврських та магістерських робіт, дипломних проєктів лише реальних виробничих даних, створення Ради молодих спеціалістів, широкое висвітлення проблем галузі водного господарства на сторінках університетських підписану.

- НУВГП – єдиний заклад в Україні, де насамперед готують фахівців для водогосподарської галузі, - наголосив Василь Сташук. - Ми особливо відчуваємо потребу в кваліфікованих кадрах, зважаючи на нещодавно підписану Президентом України загальнодержавну програму розвитку водного господарства до 2012 року. Отож, запропонували низку заходів для співпраці з університетом. Держводагенство готове надати студентам вишу виробничу базу, де студенти зможуть на практиці ознайомитися з роботою управлінь магістральними каналами, гідротехнічними спорудами, іншими водогосподарськими об'єктами, включаючи

етапи їх проектування, будівництва та експлуатації. Сподівається він і на подальшу ефективну співпрацю з науковцями, результати роботи яких можна використовувати на об'єктах галузі.

- Для університету особливо важливо, щоб наші випускники отримували хорошу роботу, були затребувані на ринку праці, - зазначив Микола Сорока. - Тому ми

прагнемо залучати студентство вже з молодших курсів до співпраці з різними водогосподарськими організаціями, дати їм можливість якомога раніше визначитися з місцями виробничих практик, темами курсових і дипломних проєктів, які, звичайно, мають виконувати лише на реальних даних. Тай від співпраці Держводагенства з нашими науковцями залежить чимало у

водному господарстві, економіці країни.

Представники Держводагенства запропонували закріпити водогосподарські організації за відповідними кафедрами університету, визначити базові організації для проходження практик, кращих студентів і випускників вишу зараховувати у кадровий резерв управлінь водного господарства.

Учасники заходу також зазначили, що у галузі водного господарства є достатньо переваг, щоб зацікавити молодих людей працювати у водогосподарській сфері, отримавши якісну освіту в Національному університеті водного господарства та природокористування.

Цього ж дня також відбулася робоча зустріч голови Держводагенства В.Сташука і голови Рівненської облдержадміністрації В.Берташа, під час якої розглядалися перспективи розвитку меліорації та екологічне покращення водогосподарських об'єктів на Рівненщині, зокрема, річки Устя.

Людмила БОРИСЕНКО

Семінар щодо адаптації до змін клімату

Проблеми адаптації до змін клімату обговорили у НУВГП за сприяння Державного агентства екологічних інвестицій і Мінприроди та підтримки Фонду ім.Ф.Еберга.

У заході взяли участь представники обласних державних адміністрацій, управлінь охорони навколишнього природного середовища, водного господарства, управлінь лісового господарства, гідрометеорологічних організацій Рівненської, Волинської, Хмельницької, Житомирської та Вінницької областей, а також науковці, представники міжнародних та громадських організацій.

Мета семінару – інформування громадськості про виклики у результаті змін клімату, розробка пропозицій до Національного плану з урахуванням регіональних особливостей та розроблення регіональних планів дій з адаптації до зміни клімату.

На семінарі працювали секції: національні дії щодо адаптації до змін клімату; міжнародний досвід з адаптації до зміни клімату; наслідки зміни клімату в областях та

пропозиції щодо плану дій з адаптації.

Із доповідями виступили Ірина Трохимова, Роман Харитонов, Ганна Плотникова, Віра Балабух, Павло Шубер, Валерій Хохлов, а також представники НУВГП Микола Клименко та Сергій Булакевич. На семінарі також презентовано найкращі міжнародні та національні практики і досвід проведення аналізу та виявлення проблем і викликів у регіонах України.

Після обговорення доповідей та повідомлень представників областей про прояви глобального потепління та наслідки змін клімату для секторів економіки, учасники семінару прийняли пропозиції до регіональних та національного плану дій з адаптації до зміни клімату.

Однією із найважливіших пропозицій семінару для освіти є готувати фахівців (магістрів) для реалізації заходів з адаптації до зміни клімату.

Тетяна ЗЕЗЮЛНА

Учасники проекту «Водна гармонія» стажувалися в Норвегії

Представники Національного університету водного господарства та природокористування в рамках міжнародного проекту «Водна гармонія» побували в Норвегії. Наш університет у найпівнічнішій країні Європи представляли доцент кафедри водовідведення, теплогазопостачання та вентиляції Андрій Гіроль, доцент кафедри експлуатації гідромеліоративних систем Євгеній Герасімов, а також четверокурсники факультету водного господарства Віталій Магель та Діана Мартинюк.

Оскільки, окрім НУВГП, у проєкті беруть участь і представники інших українських навчальних закладів та країн, разом з нами на стажуванні були студенти й аспіранти з Києва, Дніпропетровська, Черкас. А ще Білорусі, Казахстану, Таджикистану, Норвегії, Колумбії, Шрі-Ланки, - розповів Віталій Магель. - За час перебування в Norwegian university of life sciences (Норвежський природничий університет) ми прослухали курс лекцій про використання споруд для очистки стічної води та для підготовки питної води, побували на підприємствах, ознайомилися з організацією водопровідно-каналізаційної системи в країні.

Як зазначили учасники проєкту, до своїх природних багатств, зокрема й води, норвежці ставляться дуже бережно. Біля кожного умивальника – і вдома, і в готелях, і навіть у студентських гуртожитках – лежить заглушка на кран – щоб не втратити жодної краплі дорогоцінної рідини. Українським гостям одразу пояснили, що вигідніше використовувати посудомийну машину, аніж мити посуд під краном. Від ванн норвежці майже повністю відмовились – обмежуються душовими кабінами.

На систему водопідготовки та очищення стічних вод, які скидаються у природні водойми, тут не шкодують грошей. При тому, що в країні дуже багато гірських річок, системами очищення стічних вод оснащені навіть невеликі населені пункти.

Водопровідні труби у норвежців – мідні. Їхні лабораторії мають найсучасніше обладнання. Інженер, сидючи за комп'ютером навіть вдома, може контролювати і регулювати весь процес очищення води. А кожний норвежець, котрий має приватне помешкання, зобов'язаний зробити міні-очисну станцію. Людині достатньо звернутися в органи місцевого самоврядування, і їй виділять кошти на ці потреби. Гроші місцева громада заробляє сама, зокрема, використовуючи прибуток від міні-електростанції на місцевій річці на свій розсуд.

Саме використання енергії води створило основу для розвитку сучасної промисловості Норвегії. Нині, як і колись, електроенергія для індустріального і побутового вжитку надходить з цього постійно поновлюваного та екологічно чистого джерела.

Природних ресурсів у Норвегії достатньо: гірські річки, поклади корисних копалин, нафтові родовища. При цьому країна дуже дбає про їх збереження. Цим займається, паралельно з міністерством екології, спеціалізоване міністерство – збереження природних ресурсів. «Нафтові» гроші держава вкладає в те, щоб зберегти довкілля і забезпечити себе дешевою

електроенергією – за рахунок гідроелектростанцій, яких безліч на гірських річках. Вони в них невеликі, але забезпечують 97% енергетики країни.

А ще норвежці дбають, щоб річкова електроенергетика не зашкодила рибі в річках, адже Норвегія – лідер з рибництва червоної риби та червоної ікри. Приблизно 90 % рибопродукції Норвегії експортується, адже вилов риби перевищує 500 кг на кожного норвежця.

- Побували ми й на каналізаційних очисних спорудах та станції підготовки питної води, де ознайомились з технологіями, які використовуються в цій північній країні, - розповів Віталій Магель. - Технології власне не відрізняються від наших, з однією, шоправда, важливою поправкою - в ці процеси держава вкладає кошти, які дозволяють їм бути на голову вище наших. А ще тут використовуються засоби автоматизації, які практично мінімізують втручання людини в технологічні процеси. Інженери-технологи слідкують за всім, аналізуючи дані, які їм видають машини, і лише в крайніх випадках втручаються в перебіг того чи іншого процесу, направляючи його в потрібне русло.

Цікава деталь: каналізаційні очисні споруди не просто очищують стічну воду, але є ще виробниками органічних добрив. Причому добрива, які виготовляються з продуктів, що утворилися при біологічній очистці забрудненої води,

реалізують місцевим фермерам. І знову ж застосування автоматизації в процесах очистки дає не тільки кращий результат, але й економить кошти. Так, лише на процесі автоматизації введення коагулянту каналізаційна станція очистки води в рік економить приблизно 700 тис. євро. Застосування мережі інтернет спрощує роботу працівників каналізаційних та водоочисних станцій і дозволяє їм цілодобово слідкувати за роботою споруд, бути в курсі всіх неполадок, які оперативно можна усунути.

Віталій Магель: Зазначу також, що проєкт «Водна гармонія» дозволив нам суттєво поповнити свій багаж знань, отримати нову інформацію про те, як можна покращити підготовку питної води та очистку стічної, об'єднати відомі нам способи та технології, адже в проєкті брали участь різні країни з своїми специфічними, а подекуди й унікальними проблемами та їхніми рішеннями. А ще радіє тому, що ми тепер масмо багато нових друзів, як з різних навчальних закладів України, так й інших країн. Це молоді енергійні люди, котрі прагнуть не лише привнести в наше життя сучасні ефективні технології, але й не забувають про довкілля і наступні покоління.

Записала Людмила СТУПЧУК

Довідка. Міжнародний проєкт "Гармонія води" започаткований наприкінці 2011 року. Учасниками проєкту зі сторони України стали Національний університет водного господарства та природокористування, Національний технічний університет "Київський політехнічний інститут", Дніпропетровський хіміко-технологічний університет та Черкаський державний технологічний університет.

Проєкт створений з метою наукового і педагогічного консорціуму університетів України, Білорусі, Таджикистану, Казахстану та Норвегії задля того, щоб гармонізувати, підвищити якість вищої освіти цих країн, пов'язану з управлінням водних ресурсів, водопостачанням та водовідведенням, підготовкою висококваліфікованих магістрів за цими напрямками.

Наука і бізнес – основа розвитку економіки

На базі Дніпропетровського національного університету ім.О.Гончара та Національного центру аерокосмічної освіти молоді ім.О.Макарова відбувся міжнародний науково-практичний форум «Наука і бізнес – основа розвитку економіки».

Інноваційні розробки на форумі представили 70 університетів України. На урочистому відкритті виставки-презентації перший заступник міністра освіти і науки, молоді та спорту Є.М.Суліма акцентував увагу на тому, що університети повинні підняти рівень наукових досліджень і мати такі інноваційні розробки, які б представляли практичний інтерес для бізнесу України та Європи. Він закликав ширше залучати молодь до наукових досліджень. Дослідження повинні приносити результати, на основі яких створювались б нові технології, матеріали, прилади. Наукові інноваційні розробки - давати прибуток університетам, який вони використовуватимуть для покращення матеріально-технічної бази.

На форумі працювало сім секцій. На секції «Енергозберігаючі технології та енергозбереження» виступили з доповідями та презентаціями представники НУВГП - В.І.Гарашенко, доцент кафедри фізики, О.В.Гарашенко, аспірант, В.А.Волошук, доцент кафедри теплоенергетики та Ю.В.Гарбарук, аспірантка кафедри архітектури. На секції «Охорона й оздоровлення людини та навколишнього середовища» виступив доцент кафедри ГТС Л.А.Шинкарук.

Паралельно з роботою секцій працювали експозиції, де були представлені науково-технічні розробки. Зокрема, в експозиції НУВГП були представлені два макети електромагнітних фільтр-осаджувачів з поліградієнтною феромагнітною фільтруючою загрузкою, авторські свідоцтва, патенти України, Росії, США, Франції, Швеції, Німеччини, Японії, Індії на конструкції магнітних фільтр-осаджувачів, фільтруючі загрузки, методи, способи

контролю процесу магнітного очищення рідких, газових та сипучих середовищ. Демонструвалися також наглядні матеріали з теплозахисту конструкцій будівель з врахуванням змінності погоднокліматичних факторів; розрахунки ефективності світлових шахт з дзеркальним відбиванням світла; матеріали, що обґрунтовували сучасні проблеми регулювання гірських річок та перспективні шляхи їх вирішення.

На великому плазмовому екрані учасники і гості виставки могли подивитися мультимедійний фільм про впровадження електромагнітних фільтрів та презентації науковців НУВГП, які не були присутніми на форумі – В.О.Орлова, В.О.Гнеушева та інших.

За оцінкою експертів оргкомітету експозиція нашого університету увійшла до п'ятірки кращих експозицій виставки.

В'ячеслав ГАРАШЕНКО,
доцент кафедри фізики

Міжнародна співпраця заради охорони водних ресурсів

Представники НУВГП, учасники міжнародного проекту «Гармонія води» доцент кафедри водовідведення, теплогазопостачання та вентиляції Андрій Гіроль та доцент кафедри експлуатації гідромеліоративних систем Євгеній Герасимов взяли участь у презентації міжнародного проекту «Наука заради миру» та відкритті сучасної аналітичної лабораторії з визначення забруднення водних джерел важкими металами.

Заходи відбулися у Гірничо-металургійному інституті Таджикистану, який разом з іншими вищими навчальними закладами Білорусі, Казахстану, Норвегії й України є партнером нашого університету щодо виконання іншого міжнародного проекту, що теж проводиться за сприяння і при адмініструванні Норвегії, – «Гармонія

води». Оскільки одним із завдань проекту є взаємодія і обмін досвідом партнерів консорціуму з іншими програмними проектами, взяти участь у вищезазначених заходах запросили і представників НУВГП.

Як розповіли рівненські наковці, аналітична лабораторія, відкрита в рамках виконання проекту у Гірничо-металургійному інституті Таджикистану, оснащена унікальним обладнанням нового покоління для визначення рівня забруднення водних джерел важкими металами. Це дозволить безпомилково визначити ділянки і причини забруднення однієї з головних водних артерій Центральної Азії – річки Сирдар'я.

Мета роботи – по-перше, оцінити рівень забруднення і транскордонне перенесення металів, по-друге, закласти основу для постійної програми моніторингу в регіоні.

Країни – учасники міжнародного проекту «Наука заради миру» (Киргизстан, Таджикистан, Узбекистан та Казахстан) отримали й установили сучасні аналітичні лабораторії для проведення спектрального аналізу води.

Представники НУВГП також взяли участь в обговоренні виконання програмних завдань проекту «Гармонія води». Зокрема, щодо включення нових модулів у навчальні програми університетів-партнерів та подальший розвиток навчальних матеріалів на підставі результатів щогорічної літньої практики студентів у Норвегії.

Надія БОРДЮЖЕНКО,
фахівець Центру міжнародних та регіональних зв'язків

Задачі, що потребують вирішення

Особливість роботи колективу НУВГП за останні сім років - те, що вона здійснювалася в умовах великої кількості різнопланових перевірок (90!) місцевими і державними контролюючими органами, у тому числі Державною інспекцією навчальних закладів України (2011, 2012 рр.) та Всеукраїнською рахунковою палатою (2010 р.). Це негативно відобразилося на колективі університету додатковими фізичними та психологічними навантаженнями. Викликані перевірки, на наш погляд, безперспективною роботою адміністрації університету щодо його розвитку. Як наслідок - виявлено ряд недоліків і порушень у роботі університету та його фінансово-господарській діяльності. У цій статті хочемо розкрити основні з них, над усуненням яких необхідно працювати колективу нашому найближчим часом.

Навчальна робота. Виявлені порушення при формуванні контингенту студентів, їх поновленні, відрахуванні та переведенні. Так, наприклад, наказом № 500 від 14 вересня 2011 року студенти поновлені з 1 вересня 2011 року, наказом № 595 від 4 листопада 2011 року студенти поновлені з 25 жовтня 2011 року. Також поновлювалися студенти з академічними заборгованостями.

На всіх факультетах мало місце не підвищення кваліфікації не за дисциплінами, що викладаються, а короткотермінове стажування (до двох тижнів), а також стажування на кафедрах і у школі педагогічної майстерності університету. Встановлено, що у 73-х викладачів науково-педагогічна спеціальність не відповідає дисциплінам, які вони викладають. Мали місце порушення продовження терміну перебування на посаді без оголошення конкурсу, призначення на посаду до проведення конкурсу терміном більше одного року.

Встановлені випадки перевищення максимальної норми (понад 900 год.) навчального навантаження на одного викладача, перевищення понад 250 лекційних годин у викладачів, а також викладання понад 5 навчальних дисциплін. Дипломними роботами керували викладачі без наукового ступеня та вченого звання, на одного викладача планувалося більше 5 магістерських та 8 дипломних робіт.

Виявлено невідповідність

кадрового складу деяких кафедр, які читають навчальні дисципліни відповідно до навчальних планів спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліст та магістр. Так, наприклад, цикл соціально-гуманітарних дисциплін не забезпечений кадрами відповідно до акредитаційних вимог на 12 спеціальностях із 32; цикл фундаментальних дисциплін - на 7 спеціальностях, а цикл фахових дисциплін відповідає кадровому складу за акредитаційними вимогами тільки на 13 спеціальностях із 32, що складає 40%. Не всі випускові кафедри очолюють доктори наук, професори.

Разом з тим, є випадки, коли окремі

тижневе навчальне навантаження студентів освітньо-кваліфікаційних рівнів спеціаліст та магістр на деяких факультетах перевищує встановлені нормативи (22- 24 год. і 18-20 год відповідно), а аудиторне навантаження з багатьох дисциплін, які читають для студентів ОКР бакалавр, складає менше, ніж 33 % від загального обсягу годин, що суперечить положенню про організацію навчального процесу. Не всі навчальні дисципліни забезпечені навчальними програмами.

Стан матеріально-технічного забезпечення. Загальна площа університету становить 47033 м², в тому числі навчальна - 27852 м², що складає 7,0 м² на одного студента до

приведеного контингенту (6697 осіб) при нормі 14 м².

На 100 студентів денної форми навчання в університеті припадає 10,2 комп'ютерів при нормі 12. На одне комп'ютерне місце в середньому по університету площа складає 3,8 м² при нормі - 6 м². Суттєвим недоліком є морально застаріле навчальне і науково-дослідне обладнання, а також відсутність автономних систем водо- та енергопостачання.

Науково-дослідна робота характеризується

недостатнім об'ємом фінансування, низькою ефективністю аспірантури, її відсутністю на деяких кафедрах, які очолюють доктори наук, недостатньою кількістю спецрад, невідповідністю базової вищої освіти, наукової спеціальності і напрямку досліджень дисциплінам, що викладають деякі викладачі, низькою ефективністю роботи створених кафедр спеціалізованих лабораторій, а також недостатнім впровадженням результатів наукових досліджень у навчальний процес і їх рекламою у засобах масової інформації.

Профорієнтаційна робота. В університеті відсутня масова мотивована профорієнтаційна робота в усіх загальноосвітніх середніх школах III ступеня області. Не створені філії центру довузівської підготовки і профорієнтаційного центру університету у кожному районному центрі, у містах Нетишин Хмельницької області, Новоград-Волинському Житомирської області, м. Кузнецовськ Рівненської області, а також на базі навчально-консультаційних центрів університету та в інших містах України. На деяких із них необхідно організувати

викладачі завищують екзаменаційні оцінки, внаслідок чого виникла значна розбіжність між показниками підсумкового контролю університету та показниками контрольних робіт Державної інспекції навчальних закладів України. Оцінка якості рівня підготовленості студентів з окремих нормативних дисциплін показала суттєву розбіжність між результатами підсумкового контролю знань та міністерськими контрольними роботами, за показниками абсолютної успішності склала -43,7%, якості успішності -43,8%.

У цілому, динаміка розвитку університету, починаючи з 2005 року, є негативною. Так, кількість штатних одиниць науково-педагогічних працівників зменшилася на 270, а число студентів - майже на 3 тисячі осіб.

Навчально-методичне й інформаційне забезпечення навчального процесу. Встановлено, що вилучення екзаменаційних сесій із навчального процесу на деяких факультетах не відповідає Положенню про навчальний процес у вищих навчальних закладах (наказ МОН України від 02.06.1993р. № 161).

навчальний процес за заочно-дистанційною формою навчання. Відсутня мотивована реклама щодо популяризації технічних напрямів підготовки фахівців та їхнього дефіциту на ринку праці. На факультетах відсутні мобільні профорієнтаційні бригади із залученням студентів із кожного району області та колективів художньої самодіяльності університету, далеко не всі викладачі кафедр залучені до профорієнтаційної роботи тощо.

Фінансово-господарська діяльність університету за останні роки була незадовільною.

Університет має дефіцит коштів на заробітну плату. Станом на 30.08.12 р. він склав біля 9,5 млн. грн. З 1 січня цього року відмінені виплати доплат, премій працівникам університету відповідно до колективного договору. Така негативна динаміка «розвитку» фактичних фінансових видатків в університеті, починаючи з 2008 року, який є особливим, призвела до невиклати відпускних та заробітної плати працівникам університету всіх категорій. У той же час закупилися товари і послуги, проводилися капітальні видатки: у 2011 році – 8 млн. 889 тис. грн., за два квартали 2012 року – на 2 млн. 263 тис. грн., оплачені на 100% всі рахунки по комунальних платежах. Маючи власний юридичний відділ, керівництво університету додатково витрачало кошти у сумі 33 тис. грн. на оплату адвокатських послуг.

2008 рік став особливим для колективу університету, тому що у цьому році був зменшений посадовий оклад науково-педагогічним працівникам на 15%, який вони отримували за статус «національного» університету. Окрім того, у цьому ж році керівництвом університету не розподілено 58,6 ставки науково-педагогічних працівників (акт перевірки рахункової палати України від 05.10. 2010 року №22-10/40), а це означає, що недоплатили (з нарахуваннями) науково-педагогічним працівникам у 2008-2009 навчальному році ще 2 млн. 560 тис. грн. У той же час перевірка КРУ у Рівненській області виявила незаконні виплати премій керівництву університету, що пізніше було підтверджено судовими рішеннями судів різних рівнів.

Щодо 2012 року, то тільки за I півріччя було недофінансовано Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України за загальним фондом на виплату заробітної плати, індексацію стипендії та комунальні платежі 3 млн. 563 тис. грн. (в т.ч. 1732 тис. грн. фонд заробітної плати (I півріччя) + 1 831 тис. грн. комунальні платежі). Разом з тим, порівняно з

відповідним періодом минулого року, за I півріччя 2012 року надійшло бюджетних коштів більше на 3 млн. 731 тис. грн. (більше 10%). Однак планових асигнувань за загальним фондом було недостатньо, а тому для покриття видатків по заробітній платі з нарахуваннями згідно зі штатним розписом використано за 5 місяців поточного року кошти спеціального фонду в розмірі 1 млн. 732 тис. грн. У 2011 році на виплату заробітної плати за загальним фондом також додатково використані кошти спеціального фонду - в сумі 1 млн. 596,2 тис. грн.

В університеті склалася важка ситуація з обіговими коштами за спеціальним фондом. Їх відсутність призвела до того, що утворилася заборгованість із виплати заробітної плати за спеціальним фондом за травень у сумі 1 млн. 952 тис. грн. Для виплати заробітної плати за червень за спеціальним фондом були запозичені і виплачені кошти загального фонду в сумі 2 млн. 938 тис. грн., що підлягають поверненню. Заробітна плата за липень і серпень за спеціальним фондом виплачена із затриманням у сумі 4 млн. 681 тис. грн. за рахунок спецкоштів 2012/2013 навчального року. Загальна сума недостатніх обігових коштів на виплату заробітної плати за минулий навчальний рік - 9,5 млн. грн., що становить 20 % від запланованої суми надходжень у 2012 році.

Чому ж виникла така ситуація?

За I півріччя 2012 року кількість студентів-стипендіатів від загальної кількості студентів, які навчаються на державній формі, становила 87 %. На виплату стипендії за даний період використано 15 млн. 190 тис. грн. Державним бюджетом виділяється стипендіальний фонд, як правило, лише для 70% студентів, які навчаються на державній формі. Тобто за I півріччя 2012 року використано коштів спеціального фонду на виплату стипендії майже 3 млн. грн., а за 2011 рік – більше 4 млн. грн. Перевитрати стипендіального фонду, покриті спецкоштами, могли б бути витрачені на оплату комунальних платежів. У ситуації, що склалася, оплату комунальних платежів проводили із спеціального фонду в розмірі 83 % від загальної потреби в 2011 році (6 млн. грн.) та 67 % від загальної потреби за I півріччя 2012 року (3,5 млн. грн.).

У зв'язку з вищевикладеним, утворився дефіцит спецкоштів для виплати заробітної плати. При цьому керівництво університету на 100 % оплатило комунальні послуги, а потрібно було насамперед виплатити заробітну плату.

Хочемо довести до вашого відома висновки Всеукраїнської рахункової

палати щодо фінансово-господарської діяльності університету за 2008 - 2010 рр. (акт перевірки від 05.10. 2010р. № 22-10/40):

1. Університетом при плануванні та використанні коштів Державного бюджету не дотримано вимог Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про державне замовлення» у частині підготовки фахівців і їх гарантованого працевлаштування.

2. Вартість навчання студентів за контрактом, плата за проживання в гуртожитках та вартість інших платних послуг, що надавалися університетом, визначалася за суб'єктивним рішенням керівництва університету, а не відповідно до норм чинного законодавства.

3. В результаті впродовж 2008 – 2010 років заплановано і витрачено коштів не за цільовим призначенням загального фонду на суму 4 млн. 540 тис. грн. і спеціального фонду – 853 тис. грн.

4. Університет завищив договірну вартість навчання після першого року і на весь подальший період для осіб, зарахованих у 2008-2010 роках за всіма освітньо-кваліфікаційними рівнями і напрямами підготовки денної та заочної форм навчання на загальну суму 1 млн. 556 тис. грн. Студентам ІПО і курсантам кафедри військової підготовки, зарахованим на навчання у 2009-2010 роках, завищення плати склало 1 млн. 808 тис. грн. Всі ці кошти від завищення плати за навчання не пішли на розвиток матеріально-технічної бази університету.

На завершення приведемо проблеми університету з точки зору студентів. Анкетування студентів висвітлює наступне: відмічені факти написання лекцій під диктовку; не вистачає практичної підготовки студентам; окремі приміщення потребують термінового ремонту; необхідно встановити сучасні дошки, оновити застарілий парк комп'ютерів. Студенти просять зробити комфортнішим проживання у гуртожитках та врегулювати ціни у приватних кіосках, які розміщені у кожному корпусі; ліквідувати накладки у розкладі кафедри військової підготовки; удосконалити навчальний розклад щодо «вікон»; відмінити другу зміну навчання та інше.

Святослав КРАВЕЦЬ,
в.о. проректора з науково-педагогічної та навчально-методичної роботи,

Володимир ГАВРИШ,
в.о. проректора з науково-педагогічної, виховної роботи та соціального захисту

Студенти ФПМ вивчали досвід успішного фахівця ІТ-сфери

Важливим аспектом професійного розвитку молодого спеціаліста є напрацювання мережі контактів для подальшого працевлаштування, обміну досвідом, пошуку партнерів або інвесторів майбутнього бізнесу. Сприяють цьому зустрічі з відомими, успішними людьми, фахівцями своєї справи.

Одну з таких зустрічей днями організував факультет прикладної математики та комп'ютерно-інтегрованих систем. Студенти мали змогу поспілкуватись з генеральним директором Game Industry Consulting, організатором конференції Sociality Rocks! Kiev Тарасом Тарасовим. (А ще відомий бізнесмен є уродженцем селища Квасилова, що неподалік Рівного).

Графік бізнесмена дуже насичений – напередодні зустрічі він був у Москві на конференції “Facebook Game Developers Summit Moscow”, а тиждень перед цим організовував конференцію “Sociality Rocks! Kiev” (<http://www.socialityrocks.com>). Власне про важливість

спілкування, налагодження контактів, пошук партнерів та розуміння того, куди рухається ІТ-сфера та що її чекатиме і розповів бізнесмен. Охоче відповів він і на запитання студентів. Оскільки зміни у цій сфері відбуваються ледь не щодня, студентів цікавило, наскільки затребувані набуті знання та навички, як потрапити на престижну роботу, чого очікує працедавець. Ось деякі з питань та відповідей на них:

- Чим ви зараз займаєтесь?

- Я - business angel (бізнес-ангел). До мене часто звертаються за допомогою молоді

програмісти, команди розробників. І ми можемо допомогти таким людям у розвитку їхнього продукту. Якщо не грошима, то порадою. За довгий період роботи ми настигли не на одні граблі, тому підкажемо як уникнути таких ситуацій.

- Де ви працюєте?

- Сьогодні в Рівному, завтра в Києві, через два місяці в Сан-Франциско.

Мабуть, недарма так про нього писав журнал “Форбс”: “Тарасов - громадянин Землі. Над його проектами працюють підприємці на Філіпінах і в інших куточках земної кулі. Тарасов поважає людей, яким вдається вести бізнес в Україні попри поганий бізнес-клімат, але не виключає, що коли-небудь ситуація таки зміниться на краще”.

- Які мови програмування знати найважливіше?

- У наш час ринок потребує програмістів зі знанням C/C++, C#, Objective C. Крім того, потрібне знання різних технологій і фреймворків. Наприклад, Unity3D, Marmalade. Але обов'язково потрібно знати англійську мову. До речі, сьогодні Китай, а не США випускає найбільшу кількість молодих спеціалістів зі знанням англійської. Це правильна політика країни, яка орієнтується на клієнтів зі всього світу. Розповідаючи про технології розробки додатків та

сервісів, Тарасов зауважив вимірювання мови Pascal. На репліку одного зі студентів “А я бачив Pascal-вакансію” гість відповів: “Покажіть, де є така вакансія і я дам вам \$100”. Після недовгих пошуків в мережі Internet та маленької перевірки 100 доларів цей студент таки отримав.

Успішний фахівець також порадив випускникам і студентам старших курсів шукати та знаходити всі можливості для знайомства з реальним бізнесом й роботи «в полях»: стажування, практика, участь у короткотермінових проектах. Для цього варто використовувати всі доступні засоби – формальну освіту, обмін досвідом, саморозвиток, стажування, додаткові джерела інформації – книги, курси, тренінги тощо.

Але для досягнення успіху знанням лише технологій не обійдеться, потрібно розуміти людей, бачити їхні потреби, - вважає Тарасов. - Наприклад, в США я звернув увагу на те, багато батьків вранці по дорозі на роботу відвозять дітей в школу чи дитячий садок. Дорога займає

близько 40 хвилин.

Протягом цього часу діти постійно відволікають водія від дороги, тому якщо в дітей є iPad (а переважно у всіх є), то варто лише придумати цікаву програму або гру, і батьки обов'язково куплять її.

Бізнесмен навіть ще багато прикладів, коли знання маркетингу та вміння бачити речі під іншим кутом дозволяють знайти своє місце в житті. Студенти слухали його з інтересом, отож дві години зустрічі пройшли дуже швидко.

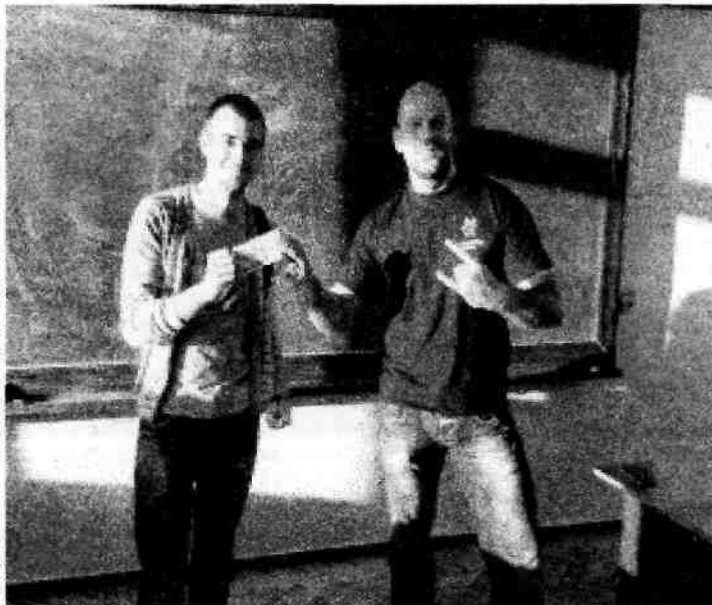
А ще Тарасов розповів про завершення доби

казуальних ігор, подальшу долю ігрового ринку та технології роботи з клієнтами, поділився деякими деталями свого нового стартапу. Студенти пропонували й свої ідеї. Так у рамках спільного брейнсторму народилась цікава ідея абсолютно нового і перспективного сервісу.

Після закінчення розмови декан факультету А.П.Власюк подякував гостю за змістовну і цікаву розповідь та запропонував йому прочитати спеціальний курс для майбутніх фахівців. Адже програмування, яке викладають у ВНЗ, в силу невпинного прогресу нині не спроможне врахувати актуальні потреби бізнесу. До того ж, на жаль, студентів не вчать тому, що стосується спілкування та особистої ефективності, - грамотно формулювати свої думки, слідувати завданню, висувати зустрічні раціональні пропозиції, управлінню часом тощо.

Відеофрагмент цієї зустрічі можна переглянути за адресою <http://www.ex.ua/view/17329599>

Віктор ЖУКОВСЬКИЙ,
ст. викладач кафедри прикладної математики,
Тарас ДРОЗДОВСЬКИЙ,
аспірант кафедри прикладної математики

Рівненська архітектурна школа серед найкращих в Україні

Вже традиційною стала участь студентів та представників кафедри архітектури НУВГП у огляді-конкурсі дипломних проектів випускників архітектурних та художніх спеціальностей вищих навчальних закладів України. Цьогорічний XXI конкурс-огляд відбувся у Харкові, на базі Харківського національного університету будівництва та архітектури, Харківської національної академії міського господарства та Харківської державної академії дизайну та мистецтва.

Близько 20-ти вищих архітектурних та художніх шкіл України представили на огляд журі конкурсу 490 проектів (225 - бакалаврських, 150 - дипломних проектів спеціалістів та 115 магістерських робіт), що експонувалися протягом чотирьох днів у Харківському національному академічному театрі опери та балету ім. М.В. Лисенка. Серед них 13 дипломних проектів випускників кафедри архітектури нашого університету, що були відзначені дипломами першого (7 проектів) та дипломами другого (6 проектів) ступенів.

До складу делегації НУВГП увійшли декан ФБА, Г.Х.Масюк, доценти каф. арх. Є.П.Олійник, М.В.Шолудько, О.Л.Михайлишин та ст. викл. П.О. Бенедюк.

Дипломами першого ступеня відзначені цікаві за тематикою магістерські роботи І.Ковалевця «Архітектурний комплекс єзуїтського колегіуму в Острозі (історико-архітектурне дослідження)» та Я.Клекотко «Принципи архітектурно-просторової організації закладів кінного простору», виконані під керівництвом проф. П.А.Ричкова. Високу оцінку також отримали дипломні проекти спеціалістів: С.Коноз «Багатофункціональний житловий комплекс на вул. Міцкевича в м.Рівне» (диплом першого ступеня); Р.Матвійок «Вертикальна ферма в м.Осака (Японія)» (диплом другого ступеня); Н.Книш «Готель на 300 місць в смт. Гаспра, Ялтинського району, АРК» (диплом

першого ступеня), керівник ст.викл. В.В.Соколюк; С.Нечасв «Комплекс параолімпійської та дефлімпійської підготовки та реабілітації інвалідів на вул. Бахарєва, Кіквідзе в м.Рівне» (диплом другого ступеня), керівник доц. М.В.Шолудько; А.Приндюк «Турбаза на території Надслучанського ландшафтного парку в смт.Соснове, Березнівського району, Рівненської області» (диплом другого ступеня), керівник ст.викл. В.П.Демянова та дипломні проекти бакалаврів: В.Вербицький, О.Встрова, О.Солодуха (дипломи першого ступеня), В.Руппельт, О.Бурлак, І.Новосад (дипломи другого ступеня). З роботами наших студентів можна ознайомитися на сторінці кафедри в соц. мережі Фейсбук <https://www.facebook.com/kafarch>. Слід відзначити, що Рівненська архітектурна школа щорічно підтверджує своє творче реноме і демонструє постійне зростання якості робіт випускників.

НУВГП відзначений також Почесним дипломом «За глибину наукової розробки» у конкурсі посібників, підручників і монографій за збірник наукових праць «Архітектурна спадщина Волині», що видається на кафедрі за науковою редакцією професора П.А.Ричкова і представляє дослідницький доробок викладачів, аспірантів кафедри, а також колег з України та Польщі.

У рамках конкурсу відбулась Міжнародна студентська науково-

технічна конференція «Професійна традиція і нові технології в архітектурі XXI століття» та науково-методичний семінар «Прикладні архітектурні дослідження в структурі архітектурної освіти».

Важливість проведення щорічних представницьких оглядів-конкурсів важко переоцінити, адже саме такі заходи об'єднують усі архітектурні школи та визначають стратегічні вектори розвитку архітектурної освіти в Україні.

Ольга МИХАЙЛИШИН,
доцент кафедри архітектури
Павло БЕНЕДЮК,
ст. викл. кафедри архітектури

Кафедра нарисної геометрії, інженерної та машинної графіки відзначила 65-річчя

З нагоди ювілею кафедри в НУВГП відбулась науково-практична конференція «Актуальні проблеми нарисної геометрії, інженерної та комп'ютерної графіки при створенні нових технічних систем».

Учасників конференції привітали в.о. першого проректора університету С.О. Левицька, в.о. проректора з наукової роботи та міжнародних зв'язків М.Х.Корецький та заступник декана механіко-енергетичного факультету М.В.Голоцюк.

Своїми спогадами про багаторічну роботу на кафедрі поділились її ветерани Р.А.Кизима, Л.Б.Кравець та І.І.Гордійчук. За вагомі показники у роботі доцента С.С.Деева та завідувача навчальної лабораторії М.І.Козака нагороджено почесними грамотами.

На конференцію було подано 28 доповідей за 3 напрямками - геометричне моделювання об'єктів, процесів та явищ; наукова візуалізація; проблеми викладання графічних дисциплін. Серед учасників заходу, крім працівників НУВГП, були також науковці Київського національного університету будівництва і архітектури, Національного транспортного університету (м. Київ),

Луцького національного технічного університету та Тернопільського національного технічного університету ім. Івана Пулюя. Доповідями від НУВГП, крім співробітників кафедри графіки, були представники кафедр архітектури; будівельних, дорожніх, меліоративних машин та обладнання; теплоенергетики та машинознавства; автомобілів, автомобільного господарства і технології металів.

Учасники конференції підкреслили необхідність посилення фундаментальної, зокрема графічної та комп'ютерної, підготовки студентів, а також висловились за доцільність створення при кафедрі нарисної геометрії, інженерної та машинної графіки науково-дослідної лабораторії геометричного і комп'ютерного моделювання та візуалізації параметрів об'єктів, процесів та явищ.

За результатами проведеної наукової конференції передбачається видання збірника доповідей.

Світлана ФРАЙЧУК,
асистент кафедри нарисної геометрії,
інженерної та машинної графіки

ГЕОРГІЙ ЙОСИПОВИЧ СУХОМЕЛ (1888-1966)

(Закінчення. Початок в № 8)

Повернувшись із евакуації, Г.Й. Сухомел розпочав роботу в Київському ордені Леніна політехнічному інституті, в КГМІ та в Інституті гідрології АН УРСР. Він звертається до Президії АН УРСР з проханням дозволити працювати за сумісництвом у вказаних навчальних закладах у зв'язку з відсутністю викладачів. Розуміючи тяжке післявоєнне становище зруйнованої країни, втрати великої кількості науково-педагогічних працівників і потребу відновлення діяльності ВНЗ, науковець навіть тяжко хворий не міг не взяти участь у відновленні діяльності інститутів, яким він віддав частину своєї душі.

У 1946р. помирає дружина Г.Й.Сухомела - Слизавета Михайлівна. Смерть дружини вчений пережив дуже тяжко.

Упродовж 1946-1950 рр. науковці Інституту гідрології і гідротехніки АН УРСР під керівництвом Г.Й.Сухомела здійснювали теоретичні і експериментальні дослідження теорії руху води у відкритих руслах і гідротехнічних спорудах. Були проведені дослідження водних ресурсів Донбасу і Криворіжжя, а отримані узагальнюючі висновки з питань гідрологічних характеристик річок покладені в основу генеральної схеми водопостачання цих районів. Вивчалися проблеми транспортного освоєння малих річок, зрошення земель у посушливих районах, гідробудівництва, водних ресурсів басейну р.Дніпро, які були використані для складання генеральної схеми розвитку сільськогосподарської електрифікації УРСР. Складені характеристики річок УРСР та удосконалені методи розрахунку і конструкції земляних, бетонних і накидних загат, які застосовуються для проектування ставків та водоймищ. Розроблено метод гідравлічних розрахунків споруд, зокрема для Каховського гідровузла, а також раціональний тип водозливної загати, пристосований для місцевих умов.

19 лютого 1948р. на вченій раді КПІ відбувся захист докторської дисертації Г.Й.Сухомела на тему: «Питання теорії нерівномірного руху рідин у відкритих руслах і спорудах», 12 березня 1949 р. йому було присвоєно вчений ступінь доктора технічних наук.

26 серпня 1949 р. вчений звільнився з посади викладача КПІ, але залишився членом вченої Ради інституту та співробітником механічного факультету. У цьому ж році він публікує монографію «Питання гідравліки відкритих русел і споруд», де

систематизував та доповнив попередні свої дослідження, присвячені питанням гідравліки відкритих русел і споруд.

20 вересня 1950 р. Рада Міністрів СРСР прийняла рішення про будівництво Каховської гідроелектростанції на Дніпрі, Південноукраїнського каналу та зрошення земель південних районів України і північних районів Криму.

Активну участь у підготовці будівництва гідроспоруд Півдня України брав Інститут гідрології та гідротехніки АН УРСР на чолі з директором - член-кореспондентом АН УРСР, професором Г.Й.Сухомелом.

Окрім того, вчений керує науковою діяльністю одного з головних відділів інституту – відділу гідравліки. За його участю та під його безпосереднім керівництвом були проведені значні науково-дослідні роботи, такі як дослідження споруд Каховського і Кременчуцького гідровузлів на Дніпрі, Верхньо-Інгuleцької зрошувальної системи на Півдні України.

Відділ гідравліки проводив дослідження на моделі головної споруди Південноукраїнського каналу, над уточненням гідравлічних розрахунків головних водозбірних споруд на Південноукраїнському каналі і над питанням збільшення швидкості руху суден на каналах. Випробування очолював учень Г.Й.Сухомела, кандидат технічних наук М.М.Дідковський (згодом директор Інституту гідрології та гідротехніки). Матеріали досліджень були передані проектним організаціям гідробудівництва для практичного використання.

18 жовтня 1955 р. вводиться в

експлуатацію перший агрегат Каховської ГЕС, яка була включена в Об'єднану європейську енергетичну систему СРСР. Гідробудівництво не отримало цілкового схвалення у суспільстві. До центральних органів влади надходили листи від громадян, котрі проживали в місцях будівництва Дніпровського каскаду ГЕС, вони вимагали публічного обговорення проектів та їх можливих наслідків. На екологію ніхто з проектних установ не звертав уваги. В результаті негативним наслідком будівництва стало обвалення берегів, підтоплення, з'ява мілководь. Через малу проточність води спостерігалася її «цвітіння», заходи боротьби з яким були неефективні. Іноді критика з боку громадськості й науковців була дієвою: на початку 1950-х рр. відмовились від зведення Південноукраїнського каналу...

Вчений рада Інституту гідрології і гідротехніки АН УРСР 16 грудня 1950 р. висунула Г.Й.Сухомела на Сталінську премію за монографію «Питання гідравліки відкритих русел і споруд». 16 березня 1951 р. газета «Київська правда» опублікувала Постанову Ради Міністрів Союзу РСР «Про присудження Сталінської премії третього ступеню за видатні праці в галузі науки, винахідництва, літератури та мистецтва за 1950р. у відділі технічних наук – Г.Й.Сухомелу за наукову працю «Питання гідравліки відкритих русел і споруд», опубліковану в 1949 р.

19 травня 1951р. на сесії АН УРСР під керівництвом Президента АН УРСР відбулися вибори дійсних членів АН УРСР. На підставі свого статуту АН УРСР обрала Г.Й.Сухомела академіком АН УРСР зі спеціальності «Гідравліка і гідромеханіка». Того ж року вчений вступає до Всесоюзного наукового інженерно-технічного товариства водного транспорту.

У 1956 р. Г.Й. Сухомел разом з кандидатом технічних наук В.М. Зассом і молодшим науковим співробітником Л.І. Янковським публікує монографію «Дослідження руху суден у обмеженому фарватері». У книзі викладені результати досліджень руху суден у обмежених фарватерах — каналах, річках, мілких частинах водосховищ і озер. У ній використані результати теоретичних, експериментальних натурних досліджень, виконаних в Інституті гідрології і гідротехніки, Дніпровському басейновому

управлінні та Дніпровському пароплавлі.

Розроблена науковцем методика розрахунку осадки суден під час руху і критичних швидкостей руху суден на річках і каналах дала можливість забезпечити судна, що плавають по Дніпру, таблицями допустимих швидкостей руху. Це виключало небезпеку аварії, з одного боку, і перевитрати палива – з іншого.

Наукові дослідження вченого дозволили розв'язати ряд важливих практичних завдань і стали основою для наступних досліджень. Так, теорія нерівномірного руху рідини, розвинена і поглиблена ним, дала можливість підійти до розв'язання питань гасіння енергії води водозбірними спорудами при значному розширенні русла ріки.

Важливим науковим досягненням вченого є вперше розроблені ним основні питання теорії просторового руху рідини в потоках з вільною поверхнею. Теоретичні засоби гідравліки, які ґрунтуються на одномірній схемі руху, не дозволяють

у повній мірі досліджувати різні явища руху рідини у відкритих потоках і спорудах на них. Наукові праці Г.І. Сухомела пояснюють суть явищ руху рідини у відкритих потоках, допомагають розв'язувати практичні завдання, як наприклад, обтікання споруд бурхливими і спокійними потоками, рух води через водозлив з широким порогом та ін., і головне, стали теоретичною основою для подальшої розробки важливого і малодослідженого питання про розрахунок нижнього б'єфа споруд.

За роки науково-педагогічної роботи вчений підготував велику кількість спеціалістів з гідротехніки, гідроенергетики і гідросилових установок. Він – засновник київської школи гідравліків, до якої належать провідні спеціалісти Інституту гідрології та гідротехніки АН УРСР і ВНЗ, а також спеціалісти багатьох проектних установ. У 1930 р. вчений розпочав підготовку аспірантів. Під керівництвом Георгія Йосиповича підготовлено понад 15 кандидатів і докторів наук по спеціальності «гідравліка». Його учні були співробітниками численних наукових установ і ВНЗ. Під його керівництвом підготували докторські дисертації

С.В. Козлов, В.В. Сміслов, І.Л. Розовський. Учений був переконаний, що науковими роботами докторантів «не слід керувати, а можна давати тільки консультації».

Багато років Г.І. Сухомел працював відповідальним редактором журналу «Вісті Інституту гідрології і гідротехніки», був членом редакційної колегії журналу «Прикладна механіка». Учений також був членом з Ради по вивченню продуктивних сил УРСР АН УРСР та членом колегії Комісії з історії техніки при бюро Відділу технічних наук АН УРСР.

За видатні досягнення у науковій

і педагогічній діяльності Г.І. Сухомел відзначений низкою нагород. 3 жовтня 1944 р. Указом Президії Верховної Ради СРСР «Про нагородження орденами і медалями працівників Академії Наук УРСР», його було нагороджено орденом «Знак Пошани». 12 жовтня 1948 р. Указом Президії Верховної Ради СРСР Г.І. Сухомела нагороджено орденом Трудового Червоного Прапора. За видатні заслуги в розвитку радянської науки в галузі гідравліки і гідромеханіки Президія Верховної Ради Української РСР 26 грудня 1957 р. присвоїла Г.І. Сухомелу почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки». У 1951 р. академік Г.І. Сухомел був удостоєний Ленінської премії.

З 25 грудня 1958 р. академік Г.І. Сухомел – на пенсії. Покинувши роботу в інституті, вчений не припинив займатися наукою, він багато працює. Так, у 1965 р. виходить його монографія «Дослідження гідравліки відкритих русел і споруд».

До останніх днів життя Георгій Йосипович та його донька Катерина підтримували теплі та ніжні

взаємини. Катерина Георгіївна обожнювала свого батька, який був для неї взірцем в усьому. Інакше не могло і бути, адже Катерина Георгіївна в 50-х рр. стала викладачем КГМІ-КПВГ, де авторитет Г.І. Сухомела був надзвичайно високим.

16 липня 1966 р. обірвалося життя цієї геніальної людини. До останнього дня академік активно працював, не шкодуючи свого здоров'я. Поховали вченого на Байковому цвинтарі у Києві. На відзнаку наукових заслуг Г.І. Сухомела на будинку Інституту гідрології та гідротехніки (вул. Желязова, 8/4) у 1973 р. встановлена меморіальна дошка-барельєф (скульптор М. Дергус). У 1974 р. на його честь названий катер, збудований на Херсонському суднобудівельному і судноремонтному заводі, який плавав по Дніпру (на сьогодні катер має назву «Constantinos M» і знаходиться у Греції).

Стопами академіка Г.І. Сухомела пішли і його донька Катерина Георгіївна Сухомел, онука Ірина Андріївна Осипенко (Фірстова), правнук Юрій Сергійович Фірстов, які закінчили КПІ та здобули науковий ступінь кандидата технічних наук.

Таких науковців, як Г.І. Сухомел, поправу вважають першопрохідцями вітчизняної науки. Їхнього доробку вистачить на кілька людських життів. Їм було важко. Вони працювали на межі людських можливостей, не шкодуючи себе. Коли у 1955 р. після тривалої ізоляції радянської науки вперше до СРСР приїхала делегація іноземних вчених, їх вразив дивовижний ентузіазм радянських науковців на фоні далеко не райських умов роботи та існування. Цей феномен мав лише одне пояснення: наука для них була єдиною радістю життя.

Сергій КОВАЛЕНКО,
молодий науковий
співробітник Інституту
архівознавства Національної
бібліотеки ім. В. Вернадського
НАН України,
Сва ФІЛІПОВИЧ,
завідувачка музею історії
НУВГП, член Національної
спілки журналістів України

На фото сім'ї Сухомелів
маленький Георгій справа з
кроликом.

Турнір пам'яті професора Леоніда Макаренка відбувся вже в 15 раз

На факультеті будівництва та архітектури відбувся XV традиційний турнір з міні-футболу пам'яті професора Леоніда Платоновича Макаренка. У змаганнях взяли участь студентські збірні усіх курсів, а також викладачів факультету. Головний суддя турніру – Валентин Кундельський.

Грали команди на футбольному полі зі штучним покриттям спортивного комплексу НУВГП.

Турнір відзначився активною, коректною грою, великою кількістю забитих м'ячів.

Переможцями XV турніру у 2012 році стала команда 2 курсу (капітан Р. Кулініч). У складі переможців виступали: Мушин Дмитро, Нестерук Назар, Панасюк Орест, Мусійчук Роман, Ратнюк Олег, Гайдук Сергій, Козлюк Іван, Ющук Андрій та Гаврилюк Павло.

Чемпіонам вручили перехідний почесний кубок, футбольний м'яч та нагороди.

Окрім того, капітана команди-переможниці Романа Кулініча визнано найкращим гравцем турніру.

Свєтлїй БАБИЧ

Пауерліфтинг та гирьовий спорт: показали високі результати

У Рівному, на базі Інваспорту відбулися змагання на Кубок Рівненської області з пауерліфтингу та Кубка області з гирьового спорту, присвячений 20-ї річниці створення Федерації гирьового спорту, в яких взяли участь і показали високі результати й студенти НУВГП.

Так, п'ятикурсник МЕФ Євгеній Герасимов став переможцем у ваговій категорії до 83 кг, виконавши норматив кандидата у майстри спорту України з результатом триборства 622, 5 кг. Друге місце у ваговій категорії до 66 кг посів Сергій Антонюк.

Чотирнадцять студентів у складі збірної НУВГП взяли участь у змаганнях Кубка Рівненщини з гирьового спорту. Наші досвідчені студенти традиційно найкраще виступають на подібних змаганнях.

На фото: Юлія Максимчук – переможниця Кубка області

Особливістю нинішніх було те, що дев'ятеро «водників» цього року вперше взяли участь у змаганнях такого рівня. Потренувавшись лише півтора місяця, вони все ж змогли гідно захистити честь університету.

Найвищих успіхів добилися Юлія Максимчук (ФЕП), яка посіла перше місце, піднявши у ривку 16-кілограмову гирю (а це норматив I розряду). Другі місця дісталися Богдану Нечипоруку (ФБА) у категорії до 60 кг та Сергію Тупальському (ФВГ) у категорії понад 90 кг. Третю сходинку ваговій категорії до 60 кг посів Ігор Коляда.

Загалом у змаганнях взяли участь понад 100 спортсменів, з них – 25 дівчат.

*Свєтлїй КОМАРЕВИЧ,
старший викладач кафедри
фізвиховання*

Універсіада з футболу завершилася перемогою МЕФ

На фото: Юрій Теплюк (5 курс МЕФ) – кращий футболіст універсіади

XIV універсіада з найпопулярнішого у світі виду спорту видалася видовищною, результативною і навіть дещо інтригуючою. Якщо переможці визначилися досить швидко – команда МЕФ виявилася найсильнішою ще в першому турі, то щодо другого і третього місця інтрига зберігалася до останнього дня.

Механіки перемогли менеджерів з рахунком 2:0, їхні ігри з будівельниками і ФВГ закінчилися сухими нічийми 0:0. Далі були впевнені перемоги, які й привели команду до найвищого титулу.

Отож, вітасмо команду футболістів МЕФ з першим місцем!

На друге і третє місця претендували команди ФМ і ФВГ. І хоча в обох команд після очної гри стала однакова кількість очок, але оскільки матч закінчився перемогою менеджерів 2:0, тому друге місце на універсіаді з футболу дісталася команді ФМ, третє – ФВГ.

*Юрій ОСІЙЧУК,
студент ФЗГ, фізорг*